

پدیدآورنده:
مهدی خمسه

ISBN:978-964-8935-52-3

سرشناسه: خمسه، مهدی، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور: چهل‌گانه / پدیدآورنده مهدی خمسه.
مشخصات نشر: تهران: نشر نگارینه، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۶۰ ص.: مصور.
شابک: ۳-۵۲-۵۲-۸۹۳۵-۸۹۳۴-۹۷۸-۹۶۴
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
موضوع: خوشنویسی -- ایران -- مجموعه‌ها
موضوع: خوشنویسان ایرانی
رده‌بندی کنگره: ۸۱۳۹۵ / آ۲ / NK ۳۶۳۳
رده‌بندی دیویی: ۷۴۵
شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۰۰۶۸۳

نام کتاب: چهل‌گانه
پدیدآورنده: مهدی خمسه
پیش‌درآمد: منصور جام‌شیر
چاپ نخست: ۱۳۹۵ تهران
شمارگان: ۱۰۰۰

نشر نگارینه: تهران، میدان هفت‌تیر
کوی نظامی، شماره ۲۵ - کد پستی ۱۵۷۵۶۳۵۹۱۱
تلفن: ۸۸۳۱۰۰۷۱ - ۸۸۳۱۵۰۵۱ - ۸۸۸۲۸۷۸۸
۰۹۰۲۱۲۳۲۳۹۴ - ۰۹۱۲۱۲۳۲۳۹۴
دورنگار: ۸۸۳۰۷۲۷۸ www.negarineh.com

حق هرگونه چاپ و تکثیر فقط برای نشر نگارینه محفوظ است

پیش درآمد

پژوهشگران، ویژگی‌های هنری بودن يك تولید را زیبایی آن می‌دانند. زیبایی را نیز هر آن چه که خوشایند چشم باشد، گفته‌اند. البته خوشایند ملت‌ها متفاوت و تفاوت فرهنگ‌ها ناشی از آن است. افزون بر زیبایی، يك اثر هنگامی هنر شناخته می‌شود که در آن "آفرینش" نیز وجود داشته باشد. پس در شناخت يك اثر هنری، افزون بر زیبایی، خلاقانه بودن آن نیز در نظر گرفته می‌شود، چرا که نوآوری، بدون زیبایی، هنر نیست، صنعت است. از این رو هر اثر هنگامی هنر به شمار می‌رود که علاوه بر زیبایی و خلاقیت، اصول هنری را نیز داشته باشد.

۳

خوشنویسان، خط‌هایی می‌نگارند که از نظر هنر خوشنویسی یا گرافیک، هنر شمرده می‌شود و دارای اصولی است. از جمله این ضابطه‌ها می‌توان به حرکت، توازن، تعادل، هماهنگی و تناسب اشاره کرد که این اصول خوشنویسی با اصطلاح‌های هنرهای تجسمی متفاوتند اما کاربردی یکسان دارند. به عنوان نمونه کرسی در خوشنویسی همسان حرکت در آثار تجسمی است. بنابر این اگر معیارهایی که در يك اثر هنری وجود دارد منتهی به درك زیبا شناختی آن شود، چه آن‌ها که قابل درك و واقع‌گرایانه هستند و چه آثار تجریدی، به آن‌ها هنر اطلاق می‌شود.

خط به عنوان عامل موثر در ارتباط بشری، در طول زمان دستخوش تغییرهای بسیاری شده و همین روند موجب اعتلای آن نیز شده است. پیشرفت و تجلی اندیشه انسان همواره بر معانی مختلفی، از زبان الفبایی گرفته تا کاربرد نماد، برای بازآفرینی ایده‌ها و مفاهیم بوده است. انتقال تفکر از طریق زبان نیز می‌تواند بر روی شنونده موثر باشد، با این همه شکل و تصویر در مقایسه با زبان، به دلیل ارتباط خاصی که با بیننده برقرار می‌کند، سرشتی متفاوت و تاثیرگذارتر دارد.

امروزه خوشنویسی کما بیش کاربرد رسانه‌ای خود را از دست داده و جایگاه شایسته‌ای در هنرهای تجسمی پیدا کرده است. خوشنویسی، بازتاب ذوق انسان است، هنری که در حصار صفحه‌های کاغذ از رابطه واژه‌ها آفریده شده و در بستر فرهنگ ظهور پیدا می‌کند. بدین سان خوشنویسی از آزمون ذوق فراتر رفته و به شناسنامه فرهنگی تبدیل می‌شود.

ویژگی انتزاعی نهفته در خوشنویسی، روحی دارد که از روزگار دور، ذهن خوشنویسان را متحول کرده است. خوشنویسی، مبتنی بر شکل و ساختار بصری است. این ساختار با قواعد خود تاثیرهای گوناگونی بر مخاطبان می‌گذارد. به سخن دیگر خوشنویسی، به شکل بسته‌ای هماهنگ از تجسم تجربه‌های بصری و ذوقی انسانی است. زیبایی و غنای خوشنویسی ایرانی در رابطه‌ای هماهنگ میان سه حرکت عمودی، افقی و دورانی تکامل یافته است. حرکت عمودی به حرف‌ها وقار می‌بخشد، حرکت افقی حرف‌ها را به یکدیگر پیوند می‌دهد و حرکت دورانی موجب گردش روان چشم بین دو حرکت افقی و عمودی می‌شود. بنابراین خوشنویسی مشتق از نمادهای تصویری است که به صورتی انتزاعی و خلاصه شده پدیدار می‌شود و تاثیر بصری بر بیننده می‌گذارد و موجب درک بهتر مطلب و حسی شگرف می‌شود. جایی که چشم و ذهن به واسطه شکل حرف‌ها و واژه‌ها به هم پیوند می‌خورند، مفهوم و احساس بر ذهن می‌نشیند و برداشت‌های متفاوت در افراد پدید می‌آورد که اوج زیبایی نیز همین است. شکل واژه‌های چون محبت، عشق، خدا، مادر و... با آن چیزی که در حس بیننده به وجود می‌آید، نسبت یا تشابهی ندارد و از این رو چنین مفاهیمی را نمی‌توان تنها با نمادهای پیش فرض انتقال داد، با این همه چنین نشانه‌هایی احساس انسان را بر می‌انگیزد و جالب‌تر این که این احساس در هر فردی با دیگری تفاوت دارد.

هنگامی که مرکب بر روی کاغذ می‌نشیند و نمادهای قراردادی را پدید می‌آورد، ناب‌ترین شکل هنر انتزاعی آفریده می‌شود. خوشنویس در گذر زمان به شکل دادن حرف‌ها و پیوند بین آن‌ها پرداخته، شیفته ویژگی انتزاعی آن شده و چنان در آن غوطه‌ور گردیده که دیگر مفهوم و معنا را کنار گذاشته و شکل تجربیدی حرف‌ها را در یک قاب تکامل بخشیده است. این جاست که هنر انتزاعی تجسمی پا به عرصه می‌گذارد، یعنی جایی که هنرمند، آزاد و رها از وابستگی معنای واژه‌ها به خلق بصری حسی می‌پردازد. همین ویژگی

خوشنویسی موجب می‌شود، بیندگانی هم که قادر به خواندن مطلب نیستند جذب اثر شده و آن را به عنوان یک تصویر حاوی مفاهیم، بپذیرند.

این روزها با گسترش رسانه‌های ارتباطی و دسترسی همگانی به آن، ابزار بی‌نظیری در دست هنرمندان قرار گرفته است که آگاهی و دقت بیش‌تری از او می‌طلبند. در این دوره نظریه‌های جهانی شدن خط و زبان مطرح است، خوشنویس معاصر به جز ایجاد ترکیب‌های زیبا از خطوط به یادگار مانده، باید به پژوهش پیرامون اصول و قواعدی پردازد که مبانی هنرهای تجسمی را تشکیل می‌دهد و این هنرارزنده را به جهان شناساند و ذهن و چشم بینندگان را با شکل‌های انتزاعی پُر از حس موجود در این هنر آشنا کند. البته ماندگاری در این عصر بستگی مستقیم با پژوهش‌های کاربردی دارد. خوشنویس در زمان خلق اثر، تابع نوعی درک شهودی است، بدان معنا که ذهن او در پی تحلیل و گزینش است. اصول نسبت، قوت، ضعف، صعود، نزول، سطح، دور و... حاوی نکته‌های بصری ارزنده‌ای است که از استادان خوشنویسی گذشته به یادگار گذارده‌اند. افق گسترده دید آنان چنان بوده که با قرار دادن دو اصل معنوی "صفا" و "شان" در کنار اصول فنی، خط خود را صیقل می‌دادند. بدیهی است که امروزه، نوع صیقل تفاوت یافته است. آن چه ضامن بقای هنر خواهد بود، شیوه نیست، بلکه روح حاکم بر عناصر تشکیل دهنده آن هنر است و هر چه غنی‌تر باشد، ماندگارتر می‌شود. جا دارد با نگاهی ژرف و آینده‌نگر راهکارهای مناسب برای رشد و پیشرفت این هنر در ارتباط با فن‌آوری روز برداشته شود.

از نمونه‌ها معاصر می‌توان به نقشی خط اشاره کرد که یکی از نمودهای نو خوشنویسی است که در عرصه جهانی نیز شناخته شده است، بسیاری از هنرمندان خوشنویس-نقاش یا خوشنویس-طراح گرافیک با شیوه‌های متفاوت از یکدیگر، در کار خود موفق هستند، پس می‌توان ادعا کرد هنر خوشنویسی توانایی نمود در قالب‌های نو را نیز دارد.

تحول فن‌آوری در نیم قرن گذشته شتاب بیش‌تری پیدا کرده و دنیا را به دهکده جهانی تبدیل کرده است. پدیده‌های جدید از یک سو موجب دگرگونی روش‌ها شده، از سوی دیگر تجدید نظر در تمام لایه‌های هنر را فراهم آورده است. امروزه هنر به معنای واقعی فراگیر شده و بار معنایی خود را به یاری رسانه‌های

گوناگون در اختیار همگان قرار داده است پس باید توجه شود که با نسلی با درک بصری بسیار گسترده‌تر رو به رو هستیم. زمان ابن مقله تا میرزا محمد رضا کلهر، دانش و هنر نسبت به امروز فرآیند کم‌تری داشت، اما امروزه با شتاب باور نکردنی فن‌آوری هنرمندان تجربه‌های گوناگون خود را به آسانی در معرض دید مخاطبان قرار می‌دهند و آسان‌تر بازخورد آنان را تجربه می‌کنند و همین سهولت و سرعت ارایه و دریافت، موجب پیشرفت چشمگیری در تکامل هنر خواهد شد. از سوی دیگر، خوشنویسی در رسانه‌های امروزی دست خوش تحول شکلی و ساختاری است که اگر ادیبان، هنرمندان، خوشنویسان و طراحان گرافیک از این قافله عقب بمانند زیبایی‌واژه‌های از منظر شکل و معنا در مخاطره خواهد بود.

شکل تکامل یافته هنری تصویری خوشنویسی، این رشته را به هنری تبدیل خواهد کرد که ما شاهد آثاری برجسته هنری باشیم که وابسته به ادبیات نبوده و آثار مستقلی از رسانه بودن خط، در هنرهای تجسمی به شمار آیند.

درآمد استاد یداله کابلی خوانساری

تشنگان گر آب جویند در جهان   آب هم جوید به عالم تشنگان

هنر به عنوان ژرف‌ترین گفتگوی انسان با زندگی و هستی، بیانی متعالی از ترجمان عشق و معرفت الهی است. که ریشه در فرهنگ و آئین و سنت‌های اجتماعی مردم دنیا دارد و همواره به عنوان نمادی مانا و ماندگار بیانگر هویت و ارزش‌های ریشه‌ای هر سرزمینی محسوب می‌گردد.

در سرزمین گهر خیز ایران، هنر خوشنویسی با تاریخ هزار ساله و غنی خود، روایت راستینی بوده است از رنج و ریاضت استادان صاحب نامی که با نقشی فراگیر و بسیار درخشان در توسعه شعر و ادب و اخلاق و فضیلت بزرگان سخن، به عنوان میراث معنوی ایرانیان معرفی گردیده است و بی هیچ تردیدی می‌تواند متعالی‌ترین تجلیگاه معنوی یک هنر انتزاعی در عالم زیبایی و معنایی معرفی گردد. این هنر با سرپنجه توانا و ذوق سلیم سرقله‌ها و پیشگامان خود، با سیر و سلوکی عاشقانه، سیر تحول و تطور یافته و در معرفی فرهنگ و تمدن این سرزمین، گنجینه عظیمی از آثار بدیع و بی‌مانند را به ارمغان آورده است.

جای خوشوقتی است که این رسالت تاریخی و آینه داری حفظ و اشاعه هنر شریف خوشنویسی، امروز نیز به اهتمام و تلاش و همت جوانان برومند، استمرار یافته و در دوران معاصر با همه نامالایمات شاهد بروز و ظهور استعدادهای درخشانی هستیم که می‌توانند بستر امید بخشی برای توسعه و ترویج این هنر باشند. خط شکسته که به عنوان آخرین دستاورد هنرمندان برجسته و خوش قریحه ایرانی محسوب می‌گردد،

گردش های دلفریب حروف و هندسه ملیح کلماتش از گذشته تا حال، از جذابیت خاص برخوردار بوده است. بالاخص ترکیب بندی های هنری و انتزاعی و قطعه بندی های بدیع و دلکشی که امروز در داخل و خارج از کشور با مقبولیتی بسیار همراه است.

آقای مهدی خمسه از زمره هنرمندان جوان و پرتلاشی هستند که به موازات تحصیلات عالی موسیقی در دانشگاه تهران، با شور و شوقی فراوان به خوشنویسی پرداخته و در سال ۱۳۷۴ از انجمن خوشنویسان ایران فارغ التحصیل گردید. این هنرمند خوش قریحه با بهرمندی از محضر هنرمند عالیقدر و خلاق معاصر، استاد صداقت جباری، به صورت تخصصی سالیان درازی را به تکمیل اندوخته های خود، در قلم شکسته پرداخته و این قلم شیوا و شیرین را در دایره های خفی و جلی تجربه نموده است. در طول ده سال تحقیق و ممارست، در دوره فوق ممتاز شکسته معاصر به کسب تجربیات عملی و نظری پرداخت و با انگیزه، حضور در نمایشگاه ها و جشنواره های متعدد کشوری، قطعات دلچسب و جذاب خفی و جلی متنوعی را با ترکیب بندی های تازه ارائه نمود. که اولین نمایشگاه انفرادی ایشان، با عنوان «شوق رهایی» در سال ۱۳۸۳ در گالری والی مورد استقبال علاقه مندان بسیاری قرار گرفت.

و نیز با شرکت فعال در نمایشگاه ها و جشنواره های جمعی و دانشجویی و کسب رتبه های برتر، قابلیت های فردی و هنری خود را در راه بازیابی و کامیابی در این هنر معنوی تجربه نمود و به توفیقات تحسین آمیزی نائل گردید.

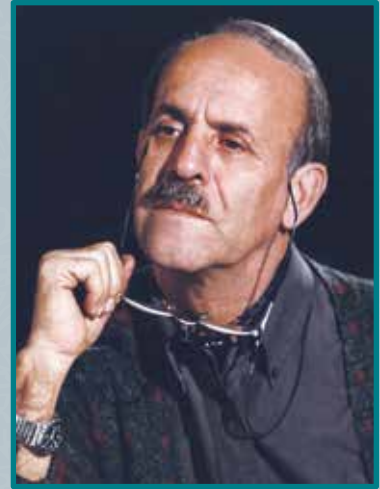
آقای خمسه با طبعی سلیم، که لازمه دستیابی به تعالی و کمال جویی است، به ادامه تحصیل در کارشناسی ارشد پژوهش هنر پرداخته تا در این عرصه جامع و گسترده بتواند سیر کمال جویی در هنر را در تحقق آرمان های پیش رو محقق سازد.

مجموعه حاضر با عنوان «چهل گاه» نمونه هایی از تلاش و نشان شوق باطنی ایشان است که به زیور طبع آراسته گردیده و امید که زینت چشم مشتاقان این هنر فاخر ایرانی گردد.

یداله کابلی خوانساری

فروردین ۱۳۹۵

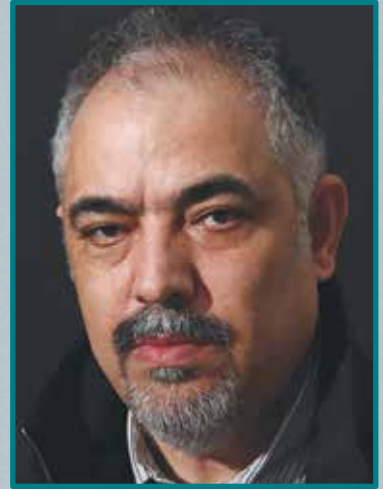
استاد یداله کابلی خوانساری در سال ۱۳۲۹ خورشیدی در شهر خوانسار استان اصفهان به دنیا آمد. وی فعالیت‌های رسمی خوشنویسی خود را از سال ۱۳۴۷ آغاز نمود. او خط نستعلیق را حدود سه سال در نزد سید حسن میرخانی آموخت. در آن زمان جز اندک نسخه‌های خط شکسته نستعلیق که هر از چند گاه در نشریات چاپ می‌شد اثری از این نوع خط یافت نمی‌شد. وی تصمیم به احیای این خط گرفت و برای فراگیری فنون شکسته‌نویسی به بررسی آثار بر جای مانده از استادان نظیر درویش عبدالمجید طالقانی، میرزا کوچک اصفهانی و علی اکبر گلستانه پرداخت. آقای کابلی از سال ۱۳۵۰ در انجمن خوشنویسان شروع به تدریس خط شکسته نستعلیق نمود. وی شاگردان زیادی را در

زمینه خط شکسته نستعلیق تربیت کرد.

آقای کابلی خوانساری در سال ۱۳۶۸ اولین گواهی‌نامه استادی خط شکسته انجمن خوشنویسان ایران را دریافت کرد. وی عضو شورای عالی تشخیص و ارزشیابی هنری مرحله استادی انجمن خوشنویسان ایران بوده و در سال ۱۳۸۵ هم به عنوان چهره ماندگار خوشنویسی ایران برگزیده شده است. او تا کنون در کشورهای نظیر انگلستان، فرانسه، ایتالیا، اسپانیا، پاکستان، امارات متحده عربی، ترکمنستان، کویت، روسیه و ایالات متحده آمریکا نمایشگاه‌های انفرادی یا گروهی برگزار کرده است. استاد کابلی در جشنواره جهانی مولانا هالیوود نیز نمایشگاه داشت. او در چند دانشگاه از جمله دانشگاه آکسفورد، دانشگاه جرج واشنگتن، دانشگاه هاروارد و دانشگاه کالیفرنیا، لس‌آنجلس سخنرانی کرده است. استاد کابلی خوانساری تا کنون بیش از ۱۳ کتاب منتشر کرده است. از ابتکارهای آقای کابلی خوانساری ترکیب اقلام مختلف از غبار تا جلی و شش دانگ در یک صفحه است، به طوری که هر قطعه‌ای ترکیب خاص خود را پیدا می‌کند. این در حالی است که شکسته‌نویسان پیش از او در ترکیب بندی از اقلام ریز و اغلب از یک قلم استفاده می‌کردند. کابلی در زمره خوش‌نویسانی است که بدعت‌ها در خوش‌نویسی را در حدود متعارف قابل قبول می‌دانند.

از آثار استاد یداله کابلی خوانساری

۱۱ استاد صداقت جبّاری کلخوران خوشنویس و طراح گرافیک معاصر متولد ۱۳۴۰ اردیبهل است. او دارای تحصیلات کارشناسی گرافیک از دانشگاه تهران در سال ۱۳۶۷ خورشیدی، کارشناسی ارشد گرافیک از دانشگاه تربیت مدرس در سال ۱۳۷۱ خورشیدی و دکتری پژوهش هنر از پردیس هنرهای زیبای دانشگاه تهران در سال ۱۳۸۶ خورشیدی است. ایشان هم چنین دارای درجه استادی از انجمن خوشنویسان ایران و عضو انجمن صنفی طراحان گرافیک ایران است.

استاد صداقت جبّاری در نمایشگاه‌ها و بی‌ینال‌های بسیاری شرکت داشته‌اند و هم چنین برنده جایزه بزرگ و مدال طلا با اثر اسماء الحسنی از دوازدهمین بی‌ینال بین‌المللی بنگلادش در سال ۲۰۰۶ میلادی، برنده جایزه ویژه دومین و سومین دوسالانه نقاشی بین‌المللی جهان اسلام و همین طور موفق به کسب مقام اول و برنده ۳ جایزه (نستعلیق جلی، چلیپا و کتابت) در چهارمین دوره مسابقه بین‌المللی خوشنویسی جهان اسلام (شیخ حمدالله) استامبول ترکیه سال ۱۹۹۸ میلادی هستند.

او مدرس دانشگاه‌های هنر و مراکز هنری، عضو هیات داوری بی‌ینال‌های گرافیک و خوشنویسی، دارای تالیف‌های متعدد است.

از آثار
استاد صداقت جبّاری

۱۳ استاد محمد حیدری در سال ۱۳۳۸ در شهرستان ابرکوه دیده به جهان گشود، ابتدا خط خوشنویسی را در نزد استاد حسین میرخانی آغاز کرد و به علت نابینایی استاد میرخانی ادامه کار خود را با استاد کیخسرو خروش ادامه داد، به سال ۱۳۵۸ در محضر استاد یداله کابلی ادامه تحصیل نمود و از محضر استادان مختلفی کسب فیض نمود. ایشان مدرک استادی خود را در سال ۱۳۷۸ اخذ نمود.

وی از سال ۱۳۶۰ مشغول تدریس می باشند، از سوابق کاری ایشان می توان به تدریس در دانشگاه های آزاد، دانشگاه الزهراء و دانشگاه کابل اشاره کرد. استاد محمد حیدری دبیر شورای ارزشیابی هنری انجمن خوشنویسان ایران نیز می باشند.

استاد حیدری در مجموعه های منتشر شده انجمن خوشنویسان ایران و کتاب های دیگر چاپ اثر داشته اند. ایشان نمایشگاه های انفرادی بیشماری در ایران و خارج از ایران برگزار کرده اند و در کلیه نمایشگاه های جمعی خوشنویسی از سال ۱۳۶۰ تا کنون مشارکت داشته اند. از اثرهای استاد می توان به بخش شکسته خوانی کلک شیدایی/۱۳۶۹، ساغر و سامان/۱۳۷۷، سوزان آفتاب/۱۳۶۲، فرمان حضرت امیر به مالک اشتر/۱۳۶۶، مادر/۱۳۷۰، مشعله خاوری/۱۳۷۳، کتاب "از نیستان" (چلیپا نویسی در خط شکسته نستعلیق)/۱۳۷۸، اشاره کرد.

از آثار
استاد محمد حیدری

۱۵ استاد نوروزعلی میرزایی تذهیب‌کار و نقاش معاصر ایرانی متولد ۱۳۳۹ فریدن اصفهان است. از ۱۲ سالگی به نقاشی علاقه‌مند شد و در کلاس استاد رضا صدقی‌پور (جعفری) حضور یافت. نخست باری که استاد وی یک مینیاتور در کلاس کشید. وی به شدت تحت تاثیر قرار گرفت و نگارگری ایرانی را به سیاق مینیاتور در پیش گرفت و ادامه داد.

در سال ۱۳۵۷ با توجه به اتفاق اجتماعی و سیاسی کشور، نقاشی را کنار گذاشت تا این که در سال ۱۳۶۵ با همکاری استاد طریقتی، به طور جدی پا به عرصه هنر گذاشت و بعد از سالی به طور مستقل تذهیب را در کنار آثار خوشنویسی پیش گرفت.

جناب میرزایی تذهیب و ترمیم ۲۰ قطعه از شاهکارهای خوشنویسی از استادان قدیمی از جمله میرعماد، میرزا غلامرضا، مشهدی حسن و ... بزرگ‌ترین و مهم‌ترین اتفاق زندگی هنری خود می‌داند. اینک پس از گذشت حدود ۴۰ سال از کارهای ماندگار وی در کنار استادان بزرگی هم چون امیرخانی، کابلی و سایر هنرمندان برجسته، وی به بینش و خلاقیت کم‌نظیری در تذهیب رسیده است. تمامی اثرهای این کتاب را استاد میرزایی با تذهیب خود چشم‌نوازتر کرده است.

از آثار
استاد نوروزعلی میرزایی

درآمد پدیدآورنده، آقای مهدی خمسه

خوشنویسان جدای از انتقال مفاهیم توسط شاهکارهای ادبی، همواره در جستجوی ارائه نوعی از انتزاع در هنر خوشنویسی و نیز شناسایی مبانی و ساختار زیبایی شناسی در این هنر بوده‌اند. اگر چه، در تمام حوزه‌های هنری «انتزاع و تجرید» از موضوع‌های پیچیده و در عین حال جذابی است که گاه در فلسفه هنر و گاهی در مبانی زیبایی شناسی هنر در مورد آن بحث می‌شود.

نحوه ورود به ساحت ناب هنری و چگونگی رسیدن به این لحظه‌های که باعث خلق آثار فاخر هنری می‌گردد، یکی از مباحث مشترک بین هنرهای مختلف است. که نیاز به مذاقه، مطالعه و بررسی ساختار زیبایی شناسی تخصصی در هر حوزه دارد. هنر خوشنویسی که با قدمتی بیش از هزار سال، از دیر باز با فرهنگ، ادبیات و هنر ایران آمیخته است، از این قاعده مستثنی نیست. از سده دهم هجری قمری با ورود هنرمندان به خلق آثار فاخر هنری، فارغ از کاربردهای روزمره و اجتماعی، فصل جدیدی در خلق آثار هنری و انتزاعی در این حوزه آغاز گردید.

در طول ۲۵ سال تجربه‌اندوزی، مشاقی، مطالعه و تحقیق در مراحل مختلف در حوزه خوشنویسی، همواره این سوال در ذهن نگارنده مطرح بوده که چرا و چگونه هنرمندان خوشنویس در حالی که هنوز از کاربردهای متداول از جمله کتابت کتاب‌های علمی و کاربردهای اجتماعی زمان خود فارغ نشده بودند، وارد خلق آثار هنری شده و از فضا سازی‌های مختلف موجود در بستره متنوع خط، با رعایت قوانین خوشنویسی و نیز خلاقیت ذاتی، قطعه‌های انتزاعی را خلق کردند؟

در تمام هنرهای تجسمی ریتم وجود دارد. حتی موسیقی آوازی که در ظاهر بدون وزن از آن یاد می‌شود نیز ریتم وجود دارد که در قدیم به آن ادوار ایقاعی می‌گفتند. به نظر نگارنده در خوشنویسی نیز ریتم وجود دارد که وجود آن باعث حرکت و گرمی قطعه‌های انتزاعی گردیده است. حال این که این ریتم دارای حرکت‌های منظم و گاهی نامنظمی

ریتیم لنگ) است که از یک ریتیم دورنی برخوردار است موضوعی است که قابل بحث و گفتگوست. در شاکیله هندسی حروف و کلمه‌های خوشنویسی نیز این انتزاع به شکل درونی و فوق‌العاده‌ای وجود دارد که بحث آن در این مقال نمی‌گنجد. اما اگر از موسیقی به عنوان تجریدی‌ترین و انتزاعی‌ترین هنرها بتوان نام برد، شاید هنر خوشنویسی نیز بتواند در مقام بعدی بنشیند. چرا که در طراحی و خلق شاکیله هندسی حروف و کلمه‌ها آن، هیچ‌گونه تقلیدی از طبیعت بهره نبرده‌اند و فقط ذهن خلاق و خیال‌پرداز هنرمندان در طول تاریخ باعث به وجود آمدن و تکامل آن شده است. امروز هم خلق آثار هنری در این حوزه فقط به واسطه خیال‌پردازی و خلاقیت هنرمندان میسر و ممکن می‌باشد.

خلاقیت و تجربه هنرمند در به کمال رسیدن و به اوج رسیدن آثار هنری موضوعی جدی است. هنرمند پس از عبور از مراحل اولیه و کسب تجارب کافی می‌تواند به سمت خلق آثار هنری قدم بردارد. البته این که کدام هنرمند به درجه‌ای از استادی و کمال رسیده که می‌تواند آثاری خلق کند که در زمره آثار هنری و انتزاعی به شمار آید، خود موضوعی است که در این موجز نمی‌گنجد و باید به طور جداگانه و مفصل بررسی شود.

رسیدن هنرمند به لحظه‌های انتزاعی و خلق اثری که بتوان آن را «اثر هنری» تلقی نمود، موضوع بسیار پیچیده‌ای است که باید توسط کارشناسان و صاحب نظران، مورد مذاقه قرار گیرد. به هر حال هنرمند در مقاطع مختلف تکامل هنر و آثار هنری همواره خود و آثار خود را به معرض نقد و قضاوت می‌گذارد تا ضمن کسب تجربه‌ای دیگر، آفات و لحظات سیر و سلوک خود را با دیگران سهیم شود و اگر دریافت و توفیقی داشته باشد، آن را به دیگران پیشکش کند.

قطعه‌های پیش رو تلاش می‌کند، دریافت نگارنده را از انتزاع و تجرید و نقش موثرش در هنر خوشنویسی منتقل نماید. که طبع بلند و زیبا پسند و ذوق هنردوست بیننده را می‌طلبد تا در این راه مشوق او باشد.

امید است خوشنویس توانسته باشد زیبایی‌های نهفته در شاکیله حروف و هندسه کلمه‌ها با ترکیب بندی‌های متنوع و بدیع، را پیش چشم مخاطب تیز بین قرار دهد و اگر آثار این مجموعه بتواند نقش سحرآمیز انتزاع و تجرید را در این هنر شریف برای علاقه‌مندان خوشنویسی رمزگشایی نموده و در ایجاد انگیزه و قدم نهادن در این راه سهم کوچکی داشته باشد، زهی سعادت.

مهدی خمسه متولد ۱۳۴۹ تهران، تحصیل کرده موسیقی از دانشگاه تهران، دانشجوی کارشناسی ارشد پژوهش هنر، مدرس هنرستان موسیقی دختران، مدرس خوشنویسی در آموزشگاه‌ها

شروع فعالیت خوشنویسی از سال ۱۳۶۹، ورود به انجمن خوشنویسان ایران سال ۱۳۷۰، حضور در کلاس نستعلیق استاد صداقت جباری در کلیه مقاطع از سال ۱۳۶۹، حضور در کلاس شکسته استاد محمد حیدری تا مقطع ممتاز، اخذ مدرک عالی در کتابت، نستعلیق و شکسته، سال ۱۳۷۳ (جهشی)، قبولی در مقطع ممتاز (شکسته و کتابت) سال ۱۳۷۴، اخذ مدرک ممتاز (قبولی در مقطع نستعلیق) سال ۱۳۸۰، حضور در کلاس‌های فوق ممتاز شکسته نستعلیق در محضر استاد یداله کابلی از سال ۱۳۷۴ تا

۱۳۸۶، شرکت در کلاس‌های فوق ممتاز نستعلیق استاد آقای صداقت جباری از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۶

نمایشگاه انفرادی خط شکسته با عنوان «شوق رهایی»، سال ۱۳۸۳، گالری والی، شرکت در «نمایشگاه آثار خط شکسته معاصر» استاد یداله کابلی و جمعی از هنرجویان، ۱۳۸۴ شرکت در نمایشگاه «حلقه مشتاق» استاد یداله کابلی و جمعی از هنرجویان، موزه رضا عباسی ۱۳۸۰، شرکت در اکثر نمایشگاه‌های جمعی کشور از سال ۱۳۷۶

خوشنویسی متن کتاب «کلام انتظار» سال ۱۳۷۹ (شکسته)، چاپ اثر در کتاب دو سالانه خوشنویسی جهان

اسلام (سرمشق)، چاپ اثر در کتاب سومین جشنواره بین‌المللی هنرهای تجسمی فجر ۱۳۸۹

تدریس خوشنویسی در واحد جهاد دانشگاهی دانشکده ادبیات فارسی دانشگاه تهران ۱۳۸۲، تدریس

خوشنویسی در آموزشگاه‌های خصوصی از سال ۱۳۷۸

رتبه برگزیده اولین جشنواره هنرهای سنتی جوانان ۱۳۸۴، رتبه اول در همایش بین‌المللی «حکمت مطهر» ۱۳۸۲،

رتبه اول در جشنواره سراسری «طریق جاوید» (دانشجویی ۱۳۸۰)، رتبه اول در جشنواره سراسری «خط عشق» (دانشجویی

۱۳۸۱)، رتبه اول در جشنواره سراسری «ربع قرن انقلاب اسلامی در آیین هنر» (دانشجویی ۱۳۸۲)، رتبه دوم در جشنواره

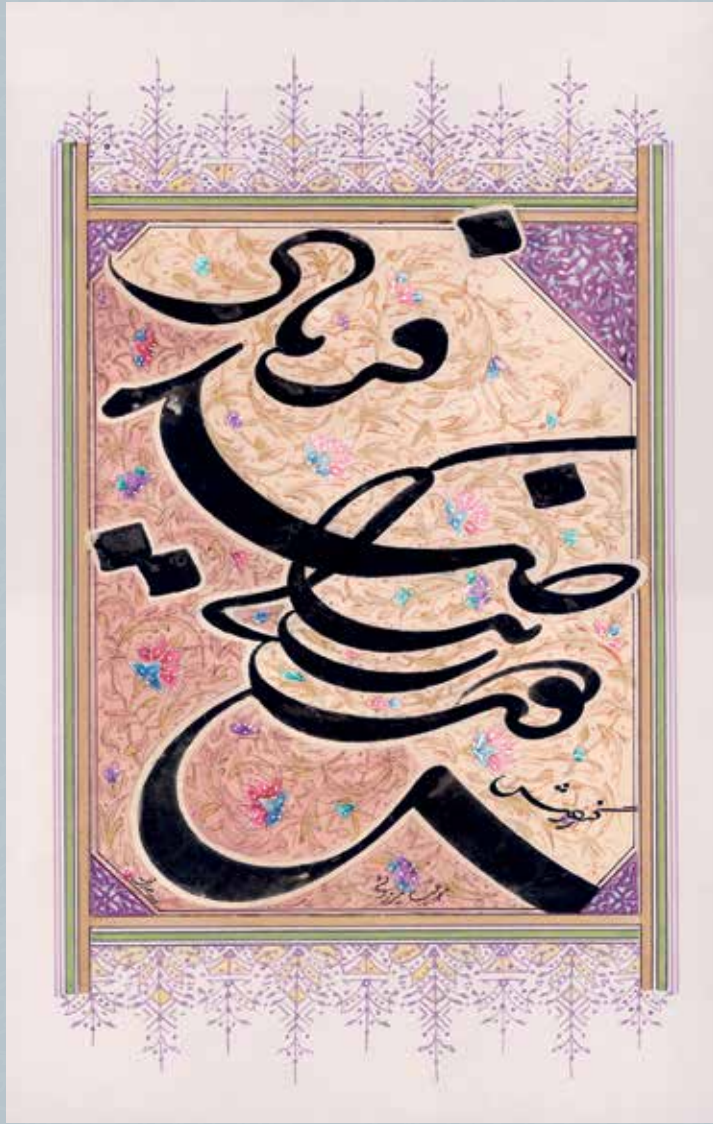
سراسری «حج و عبودیت» (دانشجویی ۱۳۸۲)، رتبه سوم در جشنواره سراسری «نماز» (دانشجویی ۱۳۸۳) و...

نام اثر:
کشیدایم در آغوش
اندازه اثر:
۳۵×۲۸ سانتی متر
سال اجرا:
۱۳۸۳

نام اثر:

افسانه سرایان

اندازه اثر:

۲۸×۲۸ سانتی متر

سال اجرا:

۱۳۸۵

نام اثر:

دور زندگی

اندازه اثر:

۲۰×۱۵ سانتی متر

سال اجرا:

۱۳۸۶

نام اثر:

افسوس

اندازه اثر:

۴۰×۲۹ سانتی متر

سال اجرا:

۱۳۸۵

۲۴

نام اثر:

صد فریاد

اندازه اثر:

۲۴×۲۴ سانتی متر

سال اجرا:

← ۱۳۸۶